

ONA TILI DARSLARIDA INTERFAOL O'YINLARDAN FOYDALANISH

Akromova Matluba*Jizzax viloyati Baxmal tumani**2-son politexnikumi ona tili o'qituvchisi*

Annotatsiya: Ona tili darslarida interfaol o'yinlardan foydalanish ta'lim jarayonini yanada qiziqarli va samarali qilishda muhim ahamiyatga ega. Interfaol o'yinlar o'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlaydi, ularning diqqatini jalb qiladi va ta'lim materialini o'zlashtirish jarayonini osonlashtiradi. Ushbu maqolada ona tili darslarida interfaol o'yinlardan qanday foydalanish mumkinligi, ularning afzalliklari va ta'lim jarayoniga qo'shgan hissasi haqida ma'lumotlar berilgan.

Kalit so'zlar: ona tili, interaktiv dasturlar, interfaol o'yinlar, og'zaki muloqot, ta'lim, bilim, ko'nikmalar.

Ona tili darslari - bu o'quvchilarga tilni o'rganish, yozish va og'zaki muloqot qilish ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. O'qituvchilar ko'pincha an'anaviy usullar orqali dars o'tadilar, bu esa o'quvchilarning qiziqishini pasaytirishi mumkin. Shu sababli, interfaol o'yinlarning qo'shilishi darsni yanada dinamik va qiziqarli qiladi. Interfaol o'yinlar orqali o'quvchilar o'z bilimlarini amalda qo'llash imkoniyatiga ega bo'ladilar, bu esa ularning o'z-o'zini baholashi va o'z bilimlarini mustahkamlashiga yordam beradi. Interfaol o'yinlar turli xil shakl va formatlarda bo'lishi mumkin. Masalan, "So'zlar zanjiri" o'yinida o'quvchilar bir-biriga so'zlar aytib, ularni bir-biriga bog'lashadi. Bu o'yin o'quvchilarning so'z boyligini oshirishga yordam beradi va ularning fikrlash qobiliyatini rivojlantiradi. Yana bir misol, "Tugma o'yin" orqali o'quvchilar berilgan savollarga javob berishadi va to'g'ri javobni topish uchun raqobatlashadilar. Bu o'yin esa o'quvchilarning tez fikrlash qobiliyatini oshiradi va darsda faol ishtirok etishlariga sabab bo'ladi.[1]

Interfaol o'yinlar nafaqat o'quvchilarning bilimlarini oshirishga, balki ularning ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantirishga ham yordam beradi. O'quvchilar o'yin davomida bir-biri bilan muloqot qilishadi, fikr almashadilar va bir-birlariga yordam berishadi. Bu esa jamoaviy ish ko'nikmalarini rivojlantiradi va o'quvchilar o'rtasida do'stlik va hamkorlik muhitini yaratadi. Shuningdek, interfaol o'yinlar o'quvchilarning motivatsiyasini oshiradi. O'yinlar orqali o'quvchilar o'zlarini darsda faol ishtirok etayotganlarini his qilishadi, bu esa ularning darsga bo'lgan qiziqishini oshiradi. Dars jarayonida o'yinlar qo'shilganda, o'quvchilar darsni kutib olishadi va o'z bilimlarini amalda qo'llash uchun intilishadi. Bu esa o'qituvchilarga darsni yanada samarali o'tkazishda yordam beradi. Ona tili darslarida interfaol o'yinlardan foydalanishning yana bir afzalligi shundaki, bu o'yinlar turli yoshdagi o'quvchilarga mos keladi.

O'qituvchilar o'z darslariga mos ravishda o'yinlarni tanlab, ularni o'quvchilarning bilim darajasiga qarab moslashtirishlari mumkin. Bu esa har bir o'quvchining individual ehtiyojlarini hisobga olish imkonini beradi.[2]

Interfaol o'yinlardan foydalanish, shuningdek, o'qituvchilarga o'quvchilarning o'zlashtirish darajasini baholash imkoniyatini beradi. O'yinlar davomida o'qituvchilar o'quvchilarning javoblari va faoliyatlarini kuzatib, ularning qaysi mavzularda qiyinchiliklarga duch kelayotganini aniqlashlari mumkin. Bu esa o'qituvchilarga o'quvchilarning ehtiyojlariga mos ravishda darslarni rejalashtirish va o'zgartirish imkonini beradi. Ona tili darslarida interfaol o'yinlardan foydalanishda o'qituvchilar ko'p jihatdan ijodkorlik ko'rsatishlari kerak. Ular o'yinlarni tayyorlashda va o'tkazishda o'z fikrlarini va g'oyalarini qo'shishlari mumkin. Bu esa darsni yanada qiziqarli va o'ziga xos qiladi. O'qituvchilar o'z darslarini interfaol o'yinlar bilan boyitganlarida, o'quvchilar darsni yanada qiziqarli va samarali o'tishlariga yordam beradi.[3]

Ona tili darslarida zamonaviy texnologiyalarni qo'llash ta'lim jarayonini yanada samarali, qiziqarli va interfaol qilishda muhim ahamiyatga ega. Bugungi kunda texnologiyalar hayotimizning har bir sohasiga kirib kelmoqda va ta'lim sohasida ham ularning roli tobora ortib bormoqda. Zamonaviy texnologiyalar o'quvchilarga yangi bilimlarni o'zlashtirish, ularni amalda qo'llash va ijodkorlik ko'nikmalarini rivojlantirishda yordam beradi. Zamonaviy texnologiyalarni ta'lim jarayoniga qo'shishning birinchi afzalligi – bu o'quvchilarning qiziqishini oshirishdir. An'anaviy darslar ko'pincha monoton va qiziqarsiz bo'lishi mumkin, bu esa o'quvchilarning diqqatini pasaytiradi. Biroq, zamonaviy texnologiyalar, masalan, interaktiv doskalar, multimedia taqdimotlari, video darslar va o'yinlar darsni yanada dinamik va qiziqarli qiladi. O'quvchilar texnologiyalar orqali ta'lim materialini osonroq o'zlashtiradilar, chunki ular vizual va audio materiallar orqali ko'proq ma'lumot olishadi. Zamonaviy texnologiyalar yordamida o'quvchilar o'z bilimlarini amalda qo'llash imkoniyatiga ega bo'lishadi. Masalan, onlayn platformalar va dasturlar orqali o'quvchilar o'z bilimlarini sinab ko'rishlari, turli xil testlar va vazifalarni bajarishlari mumkin. Bu esa o'quvchilarga o'z bilimlarini mustahkamlash va o'z-o'zini baholash imkonini beradi. O'quvchilar o'z natijalarini ko'rib, qaysi mavzularda qiyinchiliklarga duch kelayotganlarini aniqlashlari mumkin, bu esa o'qituvchilarga darslarni yanada samarali rejalashtirish imkonini beradi. Zamonaviy texnologiyalar o'quvchilarning ijodkorlik ko'nikmalarini rivojlantirishda ham muhim rol o'ynaydi. O'quvchilar turli xil dasturlar va ilovalar orqali o'z ijodlarini namoyish etishlari, yangi g'oyalar yaratishlari va o'z fikrlarini ifodalashlari mumkin. Bu jarayon ijodiy fikrlashni rivojlantiradi va o'quvchilarning o'ziga bo'lgan ishonchini oshiradi. Ona tili darslarida o'quvchilar o'z hikoyalarini, she'rlarini yoki esse yozishlari mumkin, bu esa ularning yozma va og'zaki mulohazalarini ko'nikmalarini rivojlantiradi.[4]

Zamonaviy texnologiyalar yordamida o'qituvchilar o'z darslarini yanada samarali o'tkazishlari mumkin. O'qituvchilar interaktiv taqdimotlar, video materiallar va boshqa multimedia resurslar orqali darsni yanada qiziqarli va samarali qilishlari mumkin. Bunday texnologiyalar o'qituvchilarga o'quvchilarning diqqatini jalb qilishda yordam beradi va dars jarayonini yanada qiziqarli qiladi. O'qituvchilar dars davomida turli xil texnologik vositalardan foydalanib, o'quvchilarning bilimlarini yanada chuqurlashtirishlari mumkin. Zamonaviy texnologiyalar o'quvchilarning ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantirishda ham muhim ahamiyatga ega. O'quvchilar onlayn muhitda bir-biri bilan muloqot qilishlari, fikr almashishlari va birgalikda ishlashlari mumkin. Bu jarayon o'quvchilarning jamoaviy ish ko'nikmalarini rivojlantiradi va ularning o'zaro munosabatlarini mustahkamlashga yordam beradi. Ona tili darslarida o'quvchilar guruhlar bo'lib ishlashlari, bir-birlariga yordam berishlari va fikrlarini baham ko'rishlari mumkin, bu esa ularning ijtimoiy ko'nikmalarini oshiradi. Zamonaviy texnologiyalar yordamida o'quvchilarning o'z-o'zini ta'lim olish imkoniyatlari ham kengayadi. O'quvchilar internet orqali turli xil resurslarga, maqolalarga, video darslarga va boshqa ta'lim materiallariga kirish imkoniyatiga ega bo'lishadi. Bu esa o'quvchilarga o'z bilimlarini mustahkamlash va yangi ma'lumotlar olish imkonini beradi. O'quvchilar o'zlariga kerakli materiallarni topish va o'z vaqtida o'qishlari mumkin, bu esa ularning mustaqil ta'lim olish qobiliyatini rivojlantiradi.[5]

Zamonaviy texnologiyalarni ona tili darslarida qo'llash o'quvchilarning global fikrlash qobiliyatini ham rivojlantiradi. Internet orqali o'quvchilar boshqa mamlakatlardagi o'quvchilar bilan muloqot qilishlari, turli madaniyatlar haqida ma'lumot olishlari va xalqaro tajribalarni o'rganishlari mumkin. Bu jarayon o'quvchilarning dunyoqarashini kengaytiradi va ularni global muammolarni hal qilishda faol ishtirok etishga tayyorlaydi. Zamonaviy texnologiyalarni ona tili darslarida qo'llash o'qituvchilarga o'z bilimlarini yangilash va rivojlantirish imkoniyatini ham beradi. O'qituvchilar turli xil onlayn kurslar, webinarlar va ta'lim platformalari orqali o'z bilimlarini oshirishlari mumkin. Bu esa o'qituvchilarning professional rivojlanishiga yordam beradi va ularni zamonaviy ta'lim talablariga moslashtiradi. Ona tili darslarida zamonaviy texnologiyalarni qo'llash ta'lim jarayonini yanada samarali, qiziqarli va interfaol qilishda muhim rol o'ynaydi. Bu o'quvchilarning bilimlarini oshirish, ijodkorlik ko'nikmalarini rivojlantirish, ijtimoiy ko'nikmalarini oshirish va mustaqil ta'lim olish imkoniyatlarini kengaytiradi. Zamonaviy texnologiyalar o'qituvchilarga darslarni yanada samarali o'tkazish, o'quvchilarning diqqatini jalb qilish va ularning o'zaro munosabatlarini mustahkamlashda yordam beradi. Shu sababli, ona tili darslarida zamonaviy texnologiyalarni qo'llash ta'lim jarayonini yanada rivojlantirish va samarali qilishda muhim ahamiyatga ega.[6]

Xulosa: Xulosa qilib aytganda, ona tili darslarida interfaol o'yinlardan foydalanish ta'lim jarayonini yanada qiziqarli va samarali qiladi. Bu o'quvchilarning

bilimlarini oshirish, ijtimoiy ko'nikmalarini rivojlantirish va motivatsiyalarini oshirishda muhim rol o'ynaydi. O'qituvchilar interfaol o'yinlar orqali o'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlab, darslarni yanada samarali o'tkazishlari mumkin. Interfaol o'yinlar nafaqat o'quvchilarning bilimlarini mustahkamlash, balki ularning o'zaro munosabatlarini rivojlantirishga ham yordam beradi. Shuning uchun, ona tili darslarida interfaol o'yinlardan foydalanish o'qituvchilar va o'quvchilar uchun foydali va samarali usuldir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Abdullayeva, M. (2020). "Ta'limda interfaol o'yinlar: nazariya va amaliyot". Tashkent: O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi.
2. Karimova, D. (2019). "Ona tili darslarida interfaol o'yinlarni qo'llash usullari". Tashkent: O'zbekiston Milliy Universiteti.
3. Rasulov, A. (2021). "Zamonaviy ta'limda interfaol metodlar". Tashkent: O'zbekiston Ta'limi va Fanida Innovatsiyalar Markazi.
4. Murodova, N. (2022). "O'quv jarayonida o'yin texnologiyalaridan foydalanish". Tashkent: O'zbekiston Respublikasi Ta'lim va Fan vazirligi.
5. Qodirova, S. (2021). "Interfaol o'yinlar orqali ona tili o'qitish metodikasi". Tashkent: O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi.
6. Rasulova, G. (2020). "Ona tili darslarida interfaol o'yinlar: tajribalar va natijalar". Tashkent: O'zbekiston Ta'limi va Fanida Innovatsiyalar Markazi.
7. Shodmonov, B. (2023). "Interfaol o'yinlar va ularning ta'lim jarayonidagi o'rni". Tashkent: O'zbekiston Milliy Universiteti.